

ŠTO VAM DONOSIMO U OVOM BROJU?

- Golf igralište u dolini Mirne podno Motovuna prihvatljivo za okoliš?! – str. 1

- Tko jači taj zračni... i mijenja zakone kako mu odgovara – str. 2

- Sredozemna medvjedica Adriana ponovo u Jadranu – str. 3

- Zajedno protiv otimačine – str. 4

- Kreiranje bolje prakse sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš – str. 5

ZELENI TELEFON (str. 5)

U mjesecu veljači primili smo 21 prijavu građana na Zeleni telefon.

Od toga: otpad 11, zelenilo 5, zrak 1, rudarenje 1, razno 3.

Ministarstvo zaštite okoliša golf igralište u dolini Mirne podno Motovuna ocijenilo prihvatljivim za okoliš!

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva je 10. ožujka 2009. izdalo Rješenje kojim je utjecaj na okoliš golf igrališta Brkač u općini Motovun ocijenjen prihvatljivim za okoliš "uz primjenu mjera zaštite okoliša i programa praćenja okoliša". Ukoliko se zahvat ostvari, Istra će izgubiti jedan od svojih najljepših krajobraza, jedan od

nekoliko koji se najčešće koriste u turističkoj promociji hrvatskih ljepota u svijetu.

Način na koji je do toga došlo najbolje je opisala novinarka Maša Jerin, nakon sudjelovanja na posljednjoj sjednici Savjetodavnog stručnog povjerenstva u postupku procjene utjecaja na okoliš:

"Činjenicu da je o projektu pored Motovuna već odavno odlučeno, što je učinio netko drugi, a ne Stručno povjerenstvo, te da je čitav postupak ocjene zahvata tek ceremonija pod režijom nadležnih, parodija, teatar apsurdna i tužna slika koja prikazuje kako se u našoj zemlji odlučuje, najočitiije je dokazala sama prekjucherašnja sjednica (op.a. posljednja sjednica Savjetodavnog stručnog povjerenstva za ocjenu studije održana 27.1.2009.) na kojoj se glasalo o zahvatu. Troje članova Povjerenstva - Nataša Nefat iz pulskog Konzervatorskog odjela, Radenko Deželić iz Uprave za zaštitu prirode Ministarstva kulture i Zlatan Juras, direktor tvrtke Golf park iz Zagreba i dugogodišnji međunarodni golf sudac, hrabro su odbili dati svoj blagoslov projektu. No, ovi usamljeni kritičari svoj stav da ne žele i neće stati iza zahvata koji će bespovratno uništiti i do neprepoznatljivosti izmijeniti jedan od najljepših krajolika i kulturnih dobara Istre morali su stalno braniti, i to ne pred predstavnicima investitora, tvrtke Jupiter Adria ili IGH-a, već pred Željkom Cvrticom, novoimenovanim predsjednikom Povjerenstva, koji je na trenutke govorio kao da je odvjetnik investitora". (Glas Istre, 30.1.2009.)

U prilog tome navodimo i citat iz primjedbi Državnog zavoda za zaštitu prirode od 5.11.2008. koje su upućene za vrijeme javne rasprave o studiji utjecaja na okoliš golf igralištu Brkač (ur.broj 2356/08-1, primjedbe potpisuje ravnatelj Zavoda): "Uvidom u Studiju Državni zavod za zaštitu prirode došao je do zaključka da bi zahvat - izgradnja golf igrališta - mogao imati značajni utjecaj na prirodne vrijednosti i područja ekološke mreže.", te da "za planirani zahvat u prirodu...može bitno utjecati na ekološki značajno područje ili zaštićenu prirodnu vrijednost..."

Više podataka o cijelom postupku procjene utjecaja na okoliš možete pročitati na našim internet stranicama:

<http://mojapuo.zelena-istra.hr/bin/view/MojaPUO/StudijeSlucajevaPUO>

Dušica Radojčić

Nove izmjene zakona pogoduju mobilnim operaterima na štetu građana

Ponukani izmjenama zakona koji se odnose na postavljanje baznih stanica i koji od sada idu na štetu građana, održali smo 25.03.2009. konferenciju za medije, zajedno s članovima Inicijative građana za uvođenje kontrole nad izvorima zračenja. Navedene izmjene odnose se na:

1. Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 146/2008) izmijenjen je dana 24.12.2008., koji sada izričito navodi da je "iznajmljivanje i davanje u zakup zajedničkih dijelova zgrade, odnosno zasnivanje drugih pravnih odnosa vezanih za postavljanje, održavanje i razvoj elektroničke komunikacijske infrastrukture i plaćanje naknade vlasnicima u skladu s posebnim propisima" pitanje redovitog, a ne izvanrednog upravljanja zgradom, te je tako sada potrebna suglasnost samo natpolovične većine stanara, za što je prije trebalo i 100% suglasnosti.

2. Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima stupio je na snagu u veljači ove godine. Taj novi propis dozvoljava postavljanje takvih **antena na zgradu** prema tipskom projektu, **odnosno bez građevne i lokacijske dozvole!**

Ove izmjene zakona evidentno potvrđuju tezu da se radi o prilagođavanju zakona interesu mobilnih operatera. Dakle, umjesto da naši saborski zastupnici zakon mijenjaju s ciljem još veće zaštite prava građana, oni ga očito mijenjaju samo kada treba zadovoljiti lobi krupnog kapitala. Tako da taj zakon sada još više olakšava investitorima postavljanje još više antena gdje god stignu.

Zelena Istra je u javnoj raspravi o Generalnom urbanističkom planu grada Pule podnijela primjedbe i prijedloge na koji način riješiti problem sadašnjeg kaosa u prostoru. Te su primjedbe gotovo u potpunosti prihvaćene! U novom GUP-u tako piše da na području Pule ne postoji evidencija ili katastar izvora ionizirajućeg ili neionizirajućeg zračenja. Evo isječka iz GUP-a "Svakodnevno smo svjedoci kaotičnog stanja u postavljanju antenskih sustava raznih operatera pokretnih telekomunikacijskih mreža, a da se pri tome čak ne uzimaju u obzir odredbe zakonskih propisa koji obrađuju tu materiju. Osim toga, ne postoji kvalitetan nadzor kojim bi se unio red u prostor i posebno štitilo zdravlje građana".

Obzirom na sve veći pritisak raznih operatera TK za postavljanje antenskih sustava baznih postaja pokretnih TK mreža, radioreleja, televizijskih, radijskih i drugih stanica kao i drugih izvora neionizirajućeg zračenja potrebno je, za početak, programom praćenja visine zračenja *utvrditi postojeće stanje* te ga kartografski prikazati. Poželjna bi bila izrada *katastra* izvora ionizirajućeg i neionizirajućeg zračenja te uspostavljanje kvalitetnog programa praćenja neionizirajućeg zračenja u okolišu posebno u stambenim zonama, uz institucije predškolskog uzrasta, škole, bolnice, dječja igrališta, rekreacijske zone i sl., s točno definiranim lokacijama, frekvencijom i sl. Nadalje, trebalo bi osnovati interdisciplinarni tim (u kojem bi bili liječnik, fizičar, pravnik, prostorni planer i sl.) koji bi proveo analizu rezultata te definirao mjere sanacije u cilju zaštite zdravlja stanovništva. Slijedeći korak bi bio da se temeljem postojećeg stanja definiraju lokaliteti na kojima je moguće postavljanje izvora neionizirajućeg zračenja, a, naravno, o svemu navedenom stanovništvo *mora biti informirano*.

Zajedno s članovima Inicijative građana za uvođenje kontrole nad izvorima zračenja zatražili smo sastanak s gradskom upravom da bismo pokušali dogovoriti na koji način će Grad izvršiti postojeće obaveze. Za početak tražimo da odmah se obustavi izdavanje suglasnosti i sklapanje ugovora s investitorima dok se ne izradi katastar izvora zračenja i ne identificiraju kritične zone u gradu.

Milena Radošević

Premda većina nas ipak neće nikada susresti Adrianu, ipak svi možemo pomoći njenom očuvanju u Jadranu

Zvali smo je morski čovik, morski medvid, morski fratar, a, prema maskoti Mediteranskih igara u Splitu 1979. godine, poznatija je kao Adriana. Riječ je o *sredozemnoj medvjedici*, jednoj od najrjeđih i najugroženijih vrsta na svijetu, svedenoj na svega oko 350 jedinki. Sudeći prema brojnim susretima u zadnjih nekoliko godina, **Adriana se vratila u Jadran**. Premda su sredozemne medvjedice bile raširene po cijelom Sredozemlju, čini se da u Jadranu nisu nikad bile jako brojne. Krajem šezdesetih godina prošlog stoljeća i taj je broj naglo počeo opadati. Među stručnjacima i laicima traje još uvijek živa rasprava je li medvjedica u nas bila lokalno nestala.

Sredozemna medvjedica spada u red perajara (Pinnipedia), porodici tuljana (Phocidae), rod morskih medvjedica (Monachus), jedinih tuljana toplih mora. U usporedbi s morskim lavovima, tuljani, a tako i sredozemna medvjedica, bolje su prilagođeni životu u vodi, nemaju uški, stražnje peraje ne mogu okrenuti prema naprijed nego su uvijek ispružene straga, a hidrodinamična građa omogućuje im vješto pokretanje u moru. Adriana može narasti i do tri metra i težiti do 400 kilograma što je svrstava među najkrupnije tuljane. Naoružana je s 30 zubi kojima tijekom dana uhvati između 10 i 12 kilograma raznih riba, glavonožaca i rakova. Mužjaci su tek zamjetno teži od ženki, imaju dugu čvrstu crnu dlaku s bijelom mrljom na trbušnoj strani, dok su ženke sivkasto – smeđe s tek nešto svijetlijom trbušnom stranom.

Hrani se i pari u moru. Ženka nosi 10 -11 mjeseci, nakon čega rađa samo jedno mladunče od oko 93 cm i 20 kg. Prvih nekoliko dana mladunče boravi na suhom i u potpunosti je ovisno o majci, a nakon toga počinje plivati i roniti. Mlado šest tjedana do 4-5 mjeseci intenzivno siše majčino mlijeko kako bi dobilo debeli salasti omotač važan za zaštitu od hladnoće. U prvih tridesetak dana mladunče uči i tiho izranjati, a pokušaji se mogu čuti kao vrlo glasna i osebujna izdisanja. Čak tri godine ono ostaje uz svoju majku i uči vještine koje će mu koristiti u samostalnom životu. U ovoj fazi, ali i kasnije za odmaranje, medvjedici su prijeko potrebne špilje s podvodnim ulazom u kojoj se mogu odmarati i igrati s mladuncem. Procjenjuje se da žive između 20 i 30 godina.

Kako pomoći Adriani

Adriana ima dobar vid, inteligentna je i brza. Ukoliko ikada budete imali sreće i susretnete je u moru, imajte na umu da se radi o divljoj životinji koja se ne smije ni na koji način uznemiravati. Ona po prirodi nije agresivna, ali u slučaju fizičkog uznemiravanja moguće je da vas životinja u obrani ozlijedi. Stoga nastojte iskoristiti ove iznimno sretne trenutke i u tišini uživajte u pogledu na ovo prekrasno stvorenje. Ako se nađete u plovilu, nemojte ga usmjeravati prema njoj - najbolje je da isključite motor. Nemojte ju pokušati hraniti (ona to sama čini). Ni na koji način joj se ne približavajte, a ako je moguće držite razmak od barem 50 metara. Promatrajte je dalekozorom ili je fotografirajte iz daljine na kojoj neće obraćati pozornost na vas. Vjerujemo da će vam takav suvenir ostati kao jedna od najljepših uspomena u životu. Slučajne susrete možete dojaviti i Zelenoj Istri ili Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (prof.dr.sc. Hrvoje Gomerčić), koji vode evidenciju o lokacijama na kojima se životinja potencijalno nastanila.

Pored toga, **imajte na umu da je sredozemna medvjedica i zakonski strogo zaštićena i da je svako uznemiravanje kažnjivo!** Premda većina nas ipak neće nikada susresti Adrianu, ipak svi možemo pomoći njezinom očuvanju u Jadranu. Smanjimo prijetnje – uništavanje priobalja - njezinog doma, spriječimo onečišćenje i uključimo se u akcije čišćenja mora i priobalja jer se ondje za Adrianu kriju i opasnosti u obliku napuštenih mreža i plastičnih vrećica. Pomoći možete i informiranjem vaših bližnjih o njezinim životnim navikama i pravilima ponašanja u slučaju bliskih susreta.

Na stranicama <http://www.zelena-istra.hr/?q=hr/node/361> pogledajte galeriju fotografija Adriane koje je snimio Puljanin Moris Civitico na Rtu Kamenjaku8. ožujka 2009. godine. Imamo i kratki video snimak!

Martina Hervat

ZAJEDNO PROTIV OTIMAČINE - Kako dalje protiv Zakona o igralištima za golf?

Nacionalni forum za prostor organizirao je u Zagrebu 26. ožujka 2009. okrugli stol pod nazivom "ZAJEDNO PROTIV OTIMAČINE - Kako dalje protiv Zakona o igralištima za golf?", na kojem se okupilo šezdesetak zainteresiranih građana i predstavnika medija. U uvodnim izlaganjima Jagoda Munić iz Zelene akcije je obrazložila osnovne razloge zašto je Zakon o igralištima za golf neprihvatljiv i protuustavan. Velimir Šimičić, tvorac Programa razvitka golfa kao elementa turističke ponude, temeljem kojeg je golf i proglašen državnim interesom, utvrdio je da Zakon o igralištima za golf uopće nije u skladu sa spomenutim Programom, a Zlatan Juras, međunarodni golf sudac je rekao da Zakon ne potiče razvoj golfa u Hrvatskoj već mu šteti jer se pod izlikom izgradnje golf igrališta omogućava gradnja i apartmanizacija. Dušica Radojčić iz Zelene Istre predstavila je razmjere utjecaja golf igrališta na području Istre, kroz prostorno planiranje i

postupke studija utjecaja na okoliš sa maksimalnom mogućnošću izgradnje, na što se je dovezao Ranko Bon predstavivši problem golf igrališta Brkač u dolini rijeke Mirne podno Motovuna, zbog kojeg je od načelnika Općine i Općinskog vijeća "zaradio" tužbu za klevetu. Na kraju su Dživo Dražić i Senka Gjurašin, ujedno i vlasnici zemljišta, opisali povijest planiranih golf igrališta na Srđu kod Dubrovnika i u Velikoj i Maloj Buni kod Velike Gorice. Dogovorena je suradnja i daljnje zajedničko djelovanje do konačnog ukidanja Zakona o igralištima za golf.

Dušica Radojčić

Poziv na suradnju općinama i gradovima u Istarskoj županiji u kreiranju bolje prakse sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš

Hrvatska je u procesu usklađivanja svog zakonodavstva na području procjene utjecaja na okoliš s europskim standardima donijela propise sa složenijim mehanizmima uključivanja javnosti u postupke procjene utjecaja na okoliš, ali i uvela sasvim nove obaveze poput izrade strateške procjene utjecaja na okoliš za sve programe i planove. Usvajanje novih propisa, međutim, nije samo po sebi dovoljno za djelotvornu primjenu mehanizama sudjelovanja javnosti.

Potreba za sudjelovanjem javnosti u postupcima procjene utjecaja na okoliš (PUO) se temelji na vjerovanju da javnost pogođena nekom odlukom ima pravo biti uključena u postupak donošenja te odluke. Sudjelovanje javnosti u sebi nosi "obećanje" da će doprinos javnosti u procesu konzultacija utjecati na konačnu odluku. Ne postoji neposrednija demokracija od sudjelovanja javnosti u postupcima procjene utjecaja. Osim toga, opće je prihvaćeno stajalište da sudjelovanje javnosti može

značajno poboljšati kvalitetu odluke jer lokalna javnost bolje poznaje specifičnu lokalnu situaciju, može pomoći u otkrivanju pogrešaka i kreiranju alternativnih rješenja. Međutim, u Hrvatskoj još uvijek nedostaje svijest o tome. U postupcima PUO se uglavnom primjenjuju minimalne zakonske obaveze sudjelovanja javnosti, koje ne omogućavaju utjecaj na konačnu odluku. Takva situacija dovodi do dramatičnog gubitka povjerenja u javnu upravu kao i, općenito, u vladavinu prava. Samo smisljeno sudjelovanje javnosti može osigurati transparentnost odlučivanja i djelovanje u javnom interesu, a asimilacija mišljenja javnosti u postupak odlučivanja može obnoviti izgubljeno povjerenje.

Da bismo potaknuli primjenu bolje prakse uključivanja javnosti u proces donošenja odluka na području zaštite okoliša, uputili smo poziv svim općinama i gradovima u Istarskoj županiji da započnu sa stvaranjem modela boljeg uključivanja javnosti u postupke odlučivanja od onih koji se trenutno primjenjuju. Područja na kojem je moguće poboljšanje postojeće prakse su:

- dostupnost relevantne dokumentacije javnosti,
- rano uključivanje javnosti,
- primjena boljih tehnika konzultacija s javnošću,
- identifikacija zainteresirane javnosti / lokalnih dionika,
- asimilacija primjedbi / zabrinutosti građana u konačno rješenje zahvata itd.).

Bolja praksa neće se početi primjenjivati ukoliko svi uključeni u postupak ne shvate da je rezultat postignut uključivanjem javnosti bolji nego u slučaju njenog isključivanja iz odlučivanja. Zbog toga smo i sve jedinice lokalne samouprave u Istri pozvali i na radionicu pod nazivom "Sudjelovanje javnosti: od obaveze do prednosti", koju organiziramo u Puli 29. i 30. travnja 2009. Radionicu organiziramo u okviru projekta "Demokracija u praksi".

Dušica Radojčić

ZELENI TELEFON

Tijekom ožujka primili smo 21 prijavu građana na Zeleni telefon i to u sljedećim kategorijama: *otpad* 11, *zelenilo* 5, *rudarenje* 1, *zrak* 1 te *razno* 3.

Osakaćen još jedan pulski drvored

Građane Pule je u nedjelju 15.03.2009. dočekaao stravičan prizor još jednog osakaćenog pulskog drvoreda. Bez ijedne informacije u medijima, bez ikakve obavijesti od strane Grada djelatnici tvrtke TGT Adriatic su u nedjelju ujutro, ispred novoizgrađenog stambeno – poslovnog objekta na zaobilaznici posjekli čak dvanaest pinija!

Još uvijek se sjećamo koliko je muke i vremena bilo potrebno da se sadnice borova uz zaobilaznicu "uhvate" i donekle izrastu i očvrstnu. Bili smo svjedoci drskih krađa i čupanja sadnica borova te uništavanja korijena borova, no, ovo je ipak prevršilo svaku mjeru. Građani su nas šokirani zvali i izražavali svoju ogorčenost. Tek nakon što je drvored "pao" pročelnik Damir Prhat dao je izjavu za medije kako se radi o

pripremnim radovima za gradnju prometnice koja bi povezala ulicu Prekomorskih brigada, odnosno zaobilaznicu

i naselje Kaštanjer. Očito naša gradska uprava nije smatrala shodnim da građane na vrijeme obavijesti te da im argumentirano obrazloži razloge rezanja drvoreda. Ukoliko ih se već ne pita za mišljenje smatramo da građani barem zaslužuju informaciju o namjeravanim zahvatima koji će zauvijek promijeniti zelenu vizuru našeg grada.

Previše puta smo bili svjedoci da su postojale alternative takvim masakrima drvoreda - zadnji takav slučaj je nepotrebna sječa čak 15 zdravih stabala zbog izgradnje pješačke staze na Marsovom polju jer očito je da su se stabla mogla uklopiti u novi pločnik te bi i ta pješačka staza bila bogatija za jedan prekrasan, stari drvored! Da li je bilo alternative i u ovom slučaju vjerojatno ćemo također saznati naknadno, no, pitanje je kakva je to prilazna cesta zbog koje se mora posjeći 100 m drvoreda? Što je sa starom prilaznom cestom koja je spajala naselje Kaštanjer sa zaobilaznicom? Jedina konstanta u svemu tome je olaka sječa, nezadovoljni građani i ravnodušna gradska uprava.

Već smo puno puta pisali o tome. Možete pogledati sva naša priopćenja na ovom linku: <http://www.zelena-istra.hr/?q=hr/search/node/stabla>

Evo i djelića pisma ogorčenog građanina:

"NE ZNAN ČA BIH REKA, TOLIKO SAN VAN SEBE !!! A ČA MOREMO !!!"

Građani zabrinuti za zelenilo i drveće parka Monte Zaro u Puli

Građani su nas nakon obavijesti u medijima da je Grad započeo s uređenjem Boškovičevog uspona na Monte Zaru obasuli pozivima na Zeleni telefon u brizi za zelenilo i stabla parka Monte Zaro. Poučeni samo nedavnim iskustvom devastacije drvoreda na pulskoj obilaznici te devastacijom drvoreda zbog uređenja pločnika na Marsovom polju odlučili smo odmah intervenirati te smo zatražili informaciju o navedenom zahvatu od pročelnika Damira Prhata. Pročelnik nas je obavijestio da neće biti nikakvih zahvata na zelenilo i drveće te da se radovi odnose na već postojeći kolnik na kojem će se urediti nogostup te će se označiti parkirna mjesta. Nadamo se da će bar ovaj gradski park ostati netaknut kao jedan od bisera zelenih oaza!

Irena Burba

Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
tel./fax. +385 52 506 065
udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr
www.zelena-istra.hr

zelena istra